

STORTINGET

Representantforslag 14 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Maren Grøthe og Erling Sande

Dokument 8:14 S (2025–2026)

**Representantforslag fra stortingsrepresentantene
Trygve Slagsvold Vedum, Maren Grøthe og Erling
Sande om «avdirektørifisering»**

Til Stortinget

Bakgrunn

De siste årene har det skjedd en betydelig vekst i antall direktører og lederstillinger i staten og statlige virksomheter. Det er samtidig dokumentert at lederlønningene i staten har økt betydelig. Denne utviklingen innebærer økt byråkratisering, svekket effektivitet og økt avstand mellom ledelse og fagmiljøer. For å sikre en mer effektiv og brukerorientert statlig sektor er det behov for en systematisk gjennomgang og reduksjon av direktørstillinger i staten og statlige virksomheter.

I norsk helseforvaltning er det i dag om lag 644 personer med «direktør» i sin formelle stillingstittel, inkludert departementet, direktorater og regionale helseforetak. Bare i de 19 helseforetakene som driver pasientbehandling, er det 338 direktører, med en gjennomsnittslønn på 1,4 mill. kroner, noe som utgjør 473 mill. kroner i årlige lønnskostnader. I tillegg kommer fagdirektører og andre ledere uten direktørtittel.

Etter jernbanereformen og oppsplittingen av NSB har antallet direktører i jernbanesektoren økt fra 11 til 49. Alle har millionlønn, og de seks toppsjefene tjener i snitt 3,2 mill. kroner. Reformen har ført til en fragmentert struktur med mange selskaper og ledere, noe som har skapt bekymring for effektiviteten og ressursbruken.

I forsvarssektoren, inkludert Forsvarsdepartementet og underliggende etater som Forsvaret, Forsvarsmateriell, Forsvarsbygg og Forsvarets forskningsinstitutt, er det 352 personer med stillingskoder som inkluderer direktør, assisterende direktør, avdelingsdirektør, seksjonssjef og lignende.

Blant fagfolk kalles gjerne «direktørifisering» for «lederisme». Dette fenomenet er bredt og finnes både i offentlig og privat sektor. Professor Tom Karp skriver i Dagens Næringsliv at mens arbeidsstokken i Norge har økt med ni prosent, har antallet ledere økt med 41 prosent de siste årene. Når det i 2011 var 15 ansatte per leder, er det i 2021 omtrent 11 ansatte per leder. Karp definerer «lederisme» som en ideologi som konstruerer en oppblåst forventning om hvor mye ledere kan få til, hvor viktige de er, hvor mye makt de bør ha, og hvor mange ledere og lederdrevne prosesser som trengs i samfunnet. Karp mener lederismen innebærer at «de som ikke er ledere, umyndiggjøres og devalueres som fagpersoner».

Forslagsstillerne er bekymret for «direktørifisering» i offentlig sektor – en overtro på ledelse og rigide strukturer. Direktørifiseringen innebærer ikke bare at det er skapt en lønnsadel som er urimelig for skattebetalerne som faktisk finansierer de offentlige tjenestene – men skaper også avstand til de som faktisk utfører jobbene i offentlig sektor. Direktørifiseringen har skapt enorme strukturer der både den vanlige ansatte, pasienter, pårørende og andre brukere blir små. Forslagsstillerne mener offentlig sektor har behov for «avdirektørifisering», der en større del av ressursene brukes på dem som utfører jobben i førstelinjen, som sykepleiere, ingeniører og andre fagfolk, mens mindre ressurser går til ledere og kommunikasjonsfolk.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen redusere antallet direktører i staten og i statseide foretak med minst 20 prosent.
2. Stortinget ber regjeringen redusere antallet mellomledere i staten og i statseide foretak med minst 10 prosent.
3. Stortinget ber regjeringen innføre en «avdirektørfiseringspolitikk» for offentlig sektor, som innebærer at man i relevante beslutningsprosesser i fremtiden vurderer kritisk om antallet direktører og andre ledere kan reduseres, og at hovedregelen skal være at man ikke oppretter nye direktørstillinger.

14. oktober 2025

Trygve Slagsvold Vedum

Maren Grøthe

Erling Sande